

muller Dei, et illuminio vos tanquam ex femino genere, et obaudite mihi quasi matre vestre, et intendite verbis meis tanquam morituri et ipsi. Ecce ego proficisco mori viam tollus earnis, quo venietis et vos tantum eorū vestrum dirigit ad Deum Dominum vestrum in tempore vita vestre, quoniam post mortem vestram in hīc in quibus vivitis, peccare non poteritis. Nunc ergo, filii

mei, vos obaudite voci mea, donec habetis tempus vita et legis lumen, dirigite vias vestras. Et dum loqueretur Debora verba hec, levaverunt omnes populi vocem unanimiter et plorantes dixerunt: Ecce nunc, mater, moreris, et relinquens filios tuos, cui commendas eos? Ora itaque pro nobis, et post recessum tuum erit anima tua memori nostri in sempiternum.»

CAPUT SEXTUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Hebreos rursus idololatrantibz opprimant Midianitbz; quare panentes Deum invocant, qui liberatorem ei per Angelum designat Gedeonem. Unde Angelus, vers. 18, Deo sacrificat. Mox Gedeon, vers. 23, jussu Dei aram Baal subvertit, ideoque Jerobal, id est, ulla Baal vocatur: inde, vers. 34, classico militis convocat, ac signum victoriae a Deo petens accipit rōrem in solo vellere, et mox siccitudinem in solo vellere. Quintus ergo Israēlis Jūdex fuit Gedeon, cūjus acta hic enarrantur.

1. Fecerunt autem filii Israel malum in conspectu Domini, qui tradidit illos in manu Madiān septem annis, 2. et oppressi sumi valde ab eis. Fecerunt sibi antra et speluncas in montibus, et munitissima ad repugnandum loca. 3. Cumque sevisset Israel, ascendebat Madiān et Amalec, exterique Orientalium nationum: 4. et apud eos figentes tentoria, sicut erant in herbis, cuncta vastabant usque ad introitum Gaza: nihilque omnino ad vitam pertinens relinquabant in Israel, non oves, non boves, non asinos. 5. Ipsi enim et universi greges eorum veniebant cum tabernaculis suis, et instar locustarum universa complebant, innumera multitudine hominum et camelorum, quidquid tetigerant devastantes. 6. Humiliatusque est Israel valde in conspectu Madiāni. 7. Et clamavit ad Dominum, postulans auxilium contra Madiānitās. 8. Qui misit ad eos viram prophetam, et locutus est: Hec dicit Dominus Deus Israēl: Ego vos faci condescendere de Egypto, et eduxi vos de domo servitū, 9. et liberavi de manu Egyptianorum, et omnium inimicorum, qui affligebant vos, ejecisti eos ad introitum vestrum, et tradidi vobis terram eorum, 10. et dixi: Ego Dominus Deus vester, ne timeatis deos Amorrhōrum, in quorum terra habitatatis, et nolauistis audire vocem eam. 11. Venit autem Angelus Domini, et sedit sub quercu qua erat in Ephra, et pertinet ad Joas patrum familię Ezri. Cumque Gedeon filius ejus excederet atque purgaret frumenta in torculari, ut fugeret Madiān, 12. apparuit ei Angelus Domini, et ait: Dominus cum, virorum fortissime. 13. Dixitque ei Gedeon: Obsecro, mi domine, si dominus nobiscum est, cur apprehenderunt nos haec omnia? ubi sunt mirabilis ejus, que narraverunt patres nostri, atque dixerunt: De Egypto eduxit nos Dominus? Nunc autem dereliquit nos Dominus, et trahit in manu Madiān. 14. Respxitque ad eum Dominus, et ait: Wade in hac fortitudine tua, et liberabis Israēl de manu Madiān; scito quod miseris te. 15. Qui respondens ait: Obsecro, mi domine, in quo liberabo Israēl; ecce familia mea infusa est in Manasse, et ego minimus in domo patris mei. 16. Dixitque ei Dominus: Ego ero tecum, et percuties Madiān quasi unū virum. 17. Et ille: Si inveni, inquit, gratiam coram te, da mihi signum quod tu sis qui loqueris ad me. 18. Nec recedens hinc donec revertar ad te, portans sacrificium, et offerens tibi. Qui respondit: Ego præstolabor adventum tuum. 19. Ingressus est itaque Gedeon et coxit hædum, et de farina medio azymos panes: carnesque ponens in canistro, et jus carnium mittens in ollam, tulit omnia sub quercu, et obtulit ei. 20. Qui dixit Angelus Domini: Tolle carnes et azymos panes, et pone supra petram illam, et jus desper-

funde. Cumque fecisset ita, 21. extendit Angelus Domini summitatē virgē quam tenebat in manu, et tetigit carnes et panes azymos, ascenditque ignis de petra, et carnes azymosque panes consumpsit: Angelus autem Domini evanuit ex oculis ejus. 22. Vidensque Gedeon quod esset Angelus Domini, ait: Heu, mi Domine Deus, quia vidi Angelum Domini facie ad faciem. 23. Dixitque ei Dominus: Pax tecum; ne timeas, non morieris. 24. Edificavit ergo ibi Gedeon altare Domino, vocavitque illud, Domini pax, usque in presentem diem. Cumque adhuc esset in Ephra, que est familia Ezri, 25. nocte illa dixit Dominus ad eum: Tolle taūrum patris tui, et alterum taūrum auorū septem, destruesque aram Baal, que est patruī tui: et nemus quod circa aram est succide: 26. et edificabis altare Domino Deo tuo in summitate petra hujus, super quam ante sacrificium posuisti: tollesque taūrum secundum, et offeres holocaustum super struem lignorum quæ de nemore succideris. 27. Assumptis ergo Gedeon decem viris de servis suis, fecit sicut præcepérat ei Dominus. Timens autem deūm patris sui, et homines illius civitatis, per diem noluit id facere, sed omnia nocte complevit. 28. Cumque surrexissent viri oppidi ejus mane, viderunt destructam aram Baal, lucumque succisum, et taūrum alterum impositum super altare, quod tunc adificatum erat. 29. Dixeruntque ad invicem: Quis hoc fecit? Cumque perquirerent auctorem facti, dictum est: Gedeon filius Joas fecit haec omnia. 30. Et dixerunt ad Joas: Produc filium tuum huc, ut moriatur; quia destruxit aram Baal, et succidit nemus. 31. Quibus ille respondit: Numquid ultores estis Baal, ut pugnetis pro eo? qui adversarius est ejus moriatur, antequam lux crastini veniat: Si Deus est, vindicet se de eo, qui suffudit aram ejus. 32. Ex illo die vocatus est Gedeon, Jerobal, eo quod dixisset Joas: Uliscatur se de eo Baal, qui suffudit aram ejus. 33. Igitur omnis Madiān, et Amalec, et Orientales populi congregati sunt simul: et transiēt Jordanem, castrametati sunt in valle Jezrael. 34. Spiritus autem Domini induit Gedeon, qui clangens buccina convocabat domum Abiezir, ut sequeretur se. 35. Misitque nuntius in universum Manasse, qui et ipse secutus est eum: et alios nuntios in Aser et Zabulon et Neptali, qui occurserunt ei. 36. Dixitque Gedeon ad Deum: Si salvum facis per manum meam Israēl, sicut locutus es, 37. ponam hoc vellus lance in area: si ros in solo vellere fuerit, et in omni terra siccitas, sciam quod per manum meam, sicut locutus es, liberabis Israēl. 38. Factumque est ita. Et de nocte consurgens, expresso vellere, concham rōre impletiv. 39. Dixitque rursus ad Deum: Ne irascatur furor tuus contra me, si adhuc semel temptavero, signum querens in vellere. Oro et solum vellus siccum sit, et omnis terra rōre madens. 40. Fecitque Deus nocte illa ut postulaverat; et fuit siccitas in solo vellere, et ros in omni terra.

VII. 1. FECERUNT AUTEM FILI ISRAEL MALUM IN CONSPETU DOMINI. — id est, fecerunt idola et idolatriam. Hec enim antonomastice dictu multum, quia summum scelus, idque in conspectu Domini, quia Deum videnti et indignanti opponit alium Deum, eumque creatum, et sepe factum factumque ex lapide, auro, argento vel aere, que summa Dei injurya, vilpensio et offensio.

Qui (iratus, justeque tantum scelus, tantumque sui injuriam vindicat) TRADIDIT ILLOS IN MANU MADIĀN SEPTEM ANNIS. — Madiān fuit filius Abraham ex Cethura, Gen. xxv, 2, a quo ejus posteri dicti sunt Madiānitæ, et regis eorum Madiān. Duplex autem fuit regio Madiān, una juxta mare Rubrum ad Orientem, in quam fugit Moses pavitque oves Jethro, ejusque filiam Sephoram uxorem duxit, Exod. ii; altera vicina Moabi.

Arnon et Areopolim, ejus incole masculi omnes occisi et excisi sunt a Mose, Numer. cap. xxxi, vers. 7, eo quod Hebreos provocassent ad formicationem et cultum Beelphegor, Numer. cap. xxv. Verum plures tunc hanc cladem metuentes, janante ad vicinas gentes profugerunt, qui postea in Madiān incœli hac cede vacuata, ingressi, illam occuparunt, qui pariter dicti sunt Madiānitæ. Hi ergo Judean invaserunt, et a Gedeone cesi sunt. Porro Madiān abundant camelis, oribus et capris. Philo Bibliicus asserit Israhelites traditos Madiānitæ sub Gedeone, eo quod incitati a quodam Madiānitæ mago, cui nomen Aod, consuluerint Deos Madiānitarum.

— Hebreos Madiān, idem est quod illi contentio, ait Pagninus, quia

licet Medianite fratres essent Hebreorum, sequacis Ismaelites sive Saraceni, atque Idumei posteri Esau, utpote in eodem patre Abraham et Jacob respective prognati, tamen eorum perpetui fuere hostes. Rursum *Madian*, hebraice *Midian*, idem est quod *Middin*, id est, ex iudicio, ait Pagnius, qui justo Dei iudicio invaserunt Hebreos ad castigandum eorum scelera. Origines vero *Madian* interpretari extra *judicium*; quia Medianite iniqui, quantum est ex parte ipsorum, licet juste ex parte Dei, expilarunt Hebreos; hi enim nullam eis injuriam intulerunt. Unde

Tropologice, Medianite sunt Turce, hereticis, tyrannis ceterique impiis, qui pios injuste affligunt, sed Deo id permittente vel ad peccatorum castigationem, vel ad patientie probationem.

3. Cumque sisisset (seminasset triticum, hordeum, avenam, pisa, fabas, etc.) *ISRAEL*, ascendebat *MADIAN* et *AMALEK* (id est, *populus lingers hebreus*), CETERIQUE ORIENTALUM NATIONUM. — Hebrei filii Orientis, ex Abraham et Cethura progeniti, habitantes ad Orientem, qui prouident vocantur filii Orientis, *Genes*, cap. XXV, vers. 6. Tales quoque dico possunt Ismaelitem, Moabitem, Ammonit, etc.

4. Et apud eos (filios Israel) FIGENTES TENTORIA, Sicut erant in herbis cuncta vastabant, — passentes in eis suis camelos, boves, oves, nec pertinente ut sat in grana et messem crescentem et maturerent; quare omne frumentum omnemque annoman succidebant, ut Israelite fame perirent.

Tropologice, Medianita est demon, ejusque ascela, qui bona virtutu semina vel a Deo, vel a concionatore aliō simili mentibus hominum immissa disturbant, suffocant et auferunt, ne in opus bonum adolescant.

5. INSTAR LOCUSTARUM. — Haec enim innumera sua copia, aquae ac edendi rodendice aviditate omnia germina radicibus succidunt et depascuntur, ut nihil frugis succrescere et nasci queat. Unde grandis hec fuit plaga octava Egypti, *Exodi* cap. x.

6. HUMILATUSQUE EST ISRAEL. — Hebrei, attenuata est; Septuaginta, depauperata et ad mercatoem redactus.

7. Er (id est idcirco, quia scilicet famae cogebat) CLAMAVIT AD DOMINUM. — Nimirus, famae docet homines Dei oblitos illius recordari; immo ad eum clamare ut eam levet. Sic saepe Superioris qui subditos habent rebeller, admindemis eum, humiliant, et ad obedientiam officiumque reducent. Qui enim alium pascit, jus in eum acquirit iubendi que velit. Homines enim sunt animalia, et instar animalium esca ducentur. Venter enim latrans quidvis subit, ut se satiet.

8. QUI MISIT AD EOS VIRUM PROPHETAM. — S. Augustinus suspicatur fuisse Angelum illum, qui

max vers. 41, apparuit Gedeoni. Verum ali pars censent fuisse hominem propheticum spiritu a Deo datum, missumque ad Hebreos more extororum prophetarum. Quisnam hic fuerit ignoratur, quia Scriptura eum non nominat. Rabbinis divinavit fuisse Phinees Pontificem, sed temere; ille enim jam pridem erat vita functus. Si enim hoc tempore vixisset, fuisse diuenitorum annorum, qua etas illo anno erat insolens et insuta. Porro Deus volens exaudire clamorem Hebreorum, eosque a Medianit liberare per Gedeonem, premissit hunc prophetam, qui eorum ingratitudinem, idola et scelera acriter perstringeret, ut ad eum redirent, ac deinceps soli Dei servirent. Deum imitator Praefatus, qui subditus offendens condonare statuit, ut prius aetate correctionem eos perfundat et compungant, non ad vomitum redeant.

10. NE TIMEATIS DEOS AMORRIORUM, — id est, *Vnde* non colatis eos, ne eos reverencamini (1). Timor enim in Scriptura omnem cultum Dei significat, tum quia « primus in orbe Deos fecit timor; » tum quia Deus maxime colitur metu et reverentia, juxta illud: « Si Dominus ego sum, ubi est timor mens? » *Malach*, 1, 6. Dominus enim a servo poscit timorem, ab eoque timeri et coli vult.

11. VENIT AUTEM ANGELUS DOMINI, ET SEDIT VERA SUA QUERU QUE ERAIT IN EPHRA, — urbe ita dicta, que fuit patria Gedeonis, ad quem hic Angelus mittiebat. Aliis est ergo Ephra ab Ephrata; hec enim erat in tribu Manasse, ex qua erat Gedeon, ut patet versus 13. Rursum Ephrata hebrei scribitur per *Aleph*: Ephra vero per *Ain*. Ad hec Ephrata, Hebrei idem est quod *incrementum*: Ephra vero idem quod *puberlenta*, vel *damula*, vel *cervus*. Porro Angelus hic sedit sub queru apposite, quasi Gedeoni robur ad bellandum contra Medianos additurus. Quercus enim robusta symbolum est roboris. Unde iam salvans ait: « Dominus tecum, virorum fortissime. » Sic Debore sedebat sub palma, quia suis oraculis texebat palmarum victoria Barac et Hebreis contra Sisaram.

Et PERTINEBAT (querus sub qua degebat Angelus) AD IOAS FAMILIĘ EZNI, — ex qua erat Gedeon. Joas enim erat pater, id est, princeps, sive primus et caput familie Ezri, ex qua prognatus est Gedeon. Tales alibi vocantur principes domorum, id est familiarium. Hebreum est *abi ezri*, quod Vatablus et alii ut nomen proprium accipiunt, vertuntque ad *Joas* orandum ex *Abiezri*: fuit enim familia Abiezri celebris, ut patet versus 34. Porro Abiezri hebreus idem est quod pater auxili; ex hoc ortus est Gedeon, qui destinabatur a Deo in auxilium Israelis, ad liberandum eum a Medianis.

CUMQVE GEDDON FILIUS EIUS (Joas) EXCUTERET ATQUE PURGARET FRUMENTA IN TORCULARI, UT *V-*

(1) *No timeatis pro ne putetis deos esse.*

GERET MADIAN. — « Excuteret, » scilicet flagello, ut Belgae et alii flagellando segetes excutient grana ex aristis. Alioquin in Palestina (ut etiamnum fit in Italia) boves tritabrant segetes eas ungulis calcando, itaque grana excutiendo; unde illud: « Non aligabis os bovi trituran; » *Beat.* xxv, 4. Sed et Gedeon hic flagello tritavat, quia secreto et festinanter id fecit, non a Medianis appropriquantibus comprehendenderetur; eademque de causa id fecit in torculari, ubi uae solent exprimi, ex eiusque vinum elici; torcular enim hoc erat in loco planu, et fortis in horreo, ut vult Vatablus, ubi solent segetes flagellariter tritari.

Tropologice S. Gregorius, lib. III *Moral.* xviii: « Quid est, ait, frumentum virga cadere, nisi retributio iudicii a vitiorum paleis virtutum grana separare? sed hec agentibus Angelus apparuit: quia tunc magis Dominus interiora indit, quanto studioius homines ab exterioribus purgantur. »

Allegorice S. Augustinus, serm. 108 *De Temp.*: « Torcular, inquit, ubi messem terbat, proper assiduis tribulationis Ecclesiae typum gesit. Messis quae cedebatur Christianum populum significavit, quem adveniens Christus virga disciplina vel baculo crucis suæ a paleis, id est, a peccatis omnibus separavit. Nam et Angelus ille qui venit ad eum, et ipse in typum Domini Salvatoris accipitur. Arboreum sub qua stetit, et virgam quam tenuit crucem significasse manifestum est. Petra illa super quam Gedeon obtulit holocaustum, Christus erat. Sic enim ait Apostolus: Petra autem erat Christus, *Hædus* ille qui oblatus est, humanum genus peccatis obnoxium designavit. Quod Angelus virga sua tetigit per tram et exit ignis, et consumpsit hadum ipsum; crux tetigit Christum, et de petra que erat Christus, ignis exiit charitas, qui humani generis peccata consumpsit. De ipso enim viru Gedeon Christus in Evangelio dixit: Ignem veni mittere in terram; et quid volo nisi ut accendatur? »

Et S. Ambrosius, proem. in lib. II *de Spir.* Sancto: « Non otioso, ait, vellus non in campo posuit, sed in prato, sed in aria, ubi messis est triuicis (messis enim multa, operari autem pauci), eorum quod per fidem Domini futura esset messis funda virtutum. »

12. Et AIT (Angelus): DOMINUS TECUM (sit), VIRORUM FORTISSIME. — Hebrei חַדְרָה גִּבְּרָלְתָּא חַדְרָה חַדְרָה, id est, fortis robore vel strenuitate; Septuaginta, potens fortitudine, Chaldea, vir virtutis; Vatablus, vir fortissime: gibbor enim significat virum fortem, potentem, robustum, quales erant gigantes: chal vero significat robur, industrium, strenuitatem, vires. Unde Serarius suspicatur pro virorum legendum virum, sed nil cogit hoc dicere: nam et virorum respondet Hebreo gibbor; gibbor autem et fortis et virum significat; viri enim sunt fortes. Unde Gabriel dictus est quasi

fortis Dei, vel vir Dei. Addo: qui viribus est fortis, sic virorū est fortissimus.

Porro Gedeon fuit fortis non tantum corpore, sed magis animo, quo tantum bellum generose aggressus est. Rursum fuit fortis non solum naturali, sed et supernaturali, quam Deus hic illi indebat, et deinceps illi inditus erat ad opus tam arduum capessendum, fortitudine. Cum enim Deus cuiquam nomen aliquod attribuit, simul et rem denotare nomine significatur illi indit. Sic cum *Virgo salutata* est a Gabriele Dei legato, « grata pleia, » tunc similis Deus novam gratiae copiam et plenitudinem illi indidit: salutatio enim Dei (et sanctorum eius, ut S. Pauli, ait Chrysostomus) est efficax, ac Dei dicere est facere. Sic Deus Simon nomen communatum, eumque vocans *Kepha* (Cephas), id est, *Petrum*, petrinam fortitudinem, quia fore Ecclesie basis, illi indidit. Idem dicendum de Joanne et Jacobo, cum eos vocavit Boanerges, id est, filios tonitruis, et Abram, cum eum vocavit Abraham, id est patrem multarum gentium, etc.

Dicitur ergo Gedeon virorum fortissimus, ait Secularius, quia corporis viribus excellebat, animique robore prestabat. Secundo, quia ob Dei presentiam et open multo magis deinceps iisdem corporis animique viribus valuturus, magnaque ad populi sui salutem gesturus erat, eaque ipsi tam corporis quam animi, tam presens quam futura ide proponebatur fortitudo, ut magna cum fiducia et alacritate ad Israelitici populi vindicias aggredieretur, nequeesse nimis despiceret, imparemque oneri et operi huic duceret. Sic enim et lucta mirabilis ac diuina confirmatus est Jacob, dum in praefecto ac perirati Esau conspicuum venire deberet, *Genes.* xxxii.

Porro Septuaginta vertunt in nominativo δύνατος ιστε, ut habent Complutensis, id est, potens vir, vel λέγεται τὸν δύναμιν, id est, fortis virtutum, ut habent Romana. Unde S. Augustinus hic, *Qwest.* XXXII, censet hoc esse epitheton non Gedeoni, sed *Dei*, q. d. Dominus tecum est, o Gedeon, Dominus, inquit, qui est fortis virtutum. Verum melius Noster, Chaldeus et alii vertunt in vocativo, ut Gedeon ab Angelo salutetur, vocetque virorum fortissimus. Nam causam hujus tituli dat Angelus versus 14, cum ait: « Wade in hac fortitudine tua, et liberabis Israel de manu Medianorum. »

14. RESPEXIT AD EUM DOMINUS, — puta Angelus legatus Domini, ejusque personam representans. « Resperxit oculis benevoli, sed acribus, Gedeonem timidum erigen; ad fiduciam eique suam open blando vultu mutuus promittens, id eoque cum exstimplans ad capessendum munus Iudicis et Ducas contra Medianas, quod ipse illi offerebat. Recte et resperxit respondet et oscero. Hebrei וְאֵת, id est in me, scilicet obsecro ut respicias, hoc est mandi meisque sis propitiis, quod dixerat Gedeon ve. ju praeced.: resperiendo ergo in eum Angelus petitioni et votis ejus satisfecit.

VADE IN HAC FORTITUDINE TUA. — Hebreice בָּרוּךְ־
beccohda, id est in robore quod tibi olim induit
et nume adauxi, ad deinceps magis augebo
amplificabo. Unde Abulensis sic exponit: « Vade
in fortitudine tua, » hoc est « in fortitudine adjec-
torum, quod tibi jam promisi. » Audi Theodo-
rum, Quest. XII: « Memor erat Gedeon mirabilis
Iudei, firmansque de Deo tenacibus opinionibus
etc. Et meruit ut audiret ab Angelo proficisci
in robore fidei iudei, et vincere. »

16. EGO ERO TECUM, ET PERCUTIES MADIAN QUAM
UNUS VIRUM, — q. d. Non times, o Gedone, tu
milia Madianitarum; ego enim te ita roborabis
ad eoque eis potentiores efficiam, ut omnes
tam placita cestas, perinde ac si omnes essent unu-
duxerit vir, sive quam facile creditur unus vir
tam facili te muope credes tota cestra Madian.
Si enim unus Angelus pro Ezechia pugnans es-
cudit una nocte in castris Seennacherib 185 milia
Assyriorum, IV Reg. xix, 35. Tam potens est Deus
in uno imo Dei Angelus.

17. DA MIHI SIGNUM QUOD TU SIS, QUI LOQUERIS
AD ME. — Non peccavit Gedeon petendo signum
quicunque nesciebat an in seum loquebatur esse
homo propheta, an Angelus Dei vel diaboli. Sa-
tanum enim se transfigurauit in Angelum lucis. Ha-
bentem. At ergo: «Da mihi signum quod tu sis, si-
scilice talis, cui divinam open victoriariamque
admirabilem de Madian pollicenti fidem habe-
bere possim et debeam. Videbat Gedeon Angelum
in iustor juvenis puerchimeri, vultu, habitu et mo-
ribus elegantissimum, ac mirans ex ipsis presen-

alia et alioquo sentiobat consolationem, alacritatem et latitatem: sed necum certo quis esset, et unde veniret ei constabat. Idipsum ergo signo pente sibi declarari et confirmari. Porro signum hoc poscent. Gedoni primi dedit Angelus versus 21; cum virga tangens panem et carnes, illico ex eis ignis arduit, quo illa Deo in sacrificium obfuit, et quae acto disparuit. Licit aliqui putent Gedonem pro signo postulasse id quod proxime subjicit: «Neccedas hinc donec reverteris ad te;» quibus factis Septuaginta, sed planius, dicimus duo pessime Gedonem, primo, signum iam dictum; secundo, non Angelus abiret antequam munus aliquod ei honoris ergo attulisset.

18. NE RECEDAS HINC DONEC RETURAR AD TE, PORSAM SACRIFICIUM ET OFFERENT TIBI. — QUERES, an eis Gedeon hic obtulerit sacrificium? Affirmat Augustinus, *Quæst. XXXI.* Voluit, inquit, Ge-
eon coram Angelo sacrificium offerere velut ad-
vandus presentia ejus sanctitatis. Sic et Theodo-
reetus, *Quæst. XII.* et Abulensis, *Quæst. XVI.* Pro-
mantur primo, quia id diserte assent. Noster dicens: *petra sacrificium offerensque tibi; secundu, qui spiculatio vertunt tibi hostem, xai nai iomzi za, et, ferum sacrificium, et sacrificio coram te;* et Valmulus; tercii, quin hoc signum petit Ge-
eon ab Angelo, ut ipse se a Deo missum ostendat per lignum a seminaculo producendum, quo-

panem et carnes a Gedone allatos cremarer et sacrificare; qua ratione Elias se verum Deum esse Prophetam contra sacerdotes Baal demonstravit, ignem et celo elicendo, qui boven suum inflammarer, et quasi holocaustum Deo adoleret, *Il Reg. xviii.* Et Manue, pater Samsonis, iudeus Angelus cap. xii, 16, holocaustum obtulit. Non ergo Deus deum, qui sacerdos non erat, obtulit sacrificium sed materiam sacrificii detulit Angelus sine igne ut in igne miraculoso illud consumaret, itaque sacrificare, atque hoc signo ostenderat se a Deo cui sacrificabat esse missum. Unde pro eo quod Noster verit, *offerens tibi*, Hebreo est dimittitur vel deponunt coram te, ut scilicet tu ea inflammas, et per ignem celestem Deo in sacrificium offeras et consumas. Coxit vero Gedon carnes sacrificii, quia simul volebat prandium ferre vel Angelo in corpore humano apparuit quasi homini, vel Prophete (*nosciebat enim an esset Propheta, an Angelus, sed de eo dubitabat, et alterutrum esse suspiciebat*), ut pars illi in cibum cederet, si esset Propheta, pars vera altera in sacrificium Dei. Angelus vero ut ostenderet se esse Angulum, nec iesi vesci, utque evidenter esset miraculum, omnia, etiam jus ipsum Deo concrenavit, et concrenando saecrificavit. Nec enim Angelus iesibus sacrificiorum in Levitico latius, que non permittunt carnem coctam sacrificari, tenebatur. Ita Abulensis, hiec sententia est probabilis, illique favent Septuaginta, qui signum hoc Gedonei in hoc sacrificio Angeli constitueri vindicantur.

Venit contrarium est verius, scilicet Gedonem panem et carnes atlitoisse Angelo, non ad sacrificium, sed ad prandium; ut videlicet Angelus species humana apparet quasi homo ea comedetur; nesciebat enim Gedon eam Angelum, sed dubitabat ab homine esse, an Angelum.

Probatur *primo*, quia nullus hic erat sacerdos qui sacrificaret. Gedon eaim non erat ex tribu sacerdotali, puta ex Levi, sed ex Manasse. Angelum non solent sacrificare. Et Gedon nesciebat eum qui apparet esset Angelum.

Secundo, quia hodus ex lege non poterat sacrificari, nisi pro peccato principis, Levit. iv, 2.

Tertio, Gedeon coxit panes et carnes: ergo ad braarium. Nam ad sacrificium debabant afferri carnes cruda, imo animal vivum, quod a sacerdote maestabatur, coquebatur et comburebatur in honorem Dei.

Quarto, extra tabernaculum sacrificare non licet: ergo nec in area Gedeonis.
Quinto, quia Angelus hic apparabat specie visoris, ideoque virgans sive scorpionem viatorum manus gestabat, jamque quasi de via fassus, et membrum quietemque captans sedebat sub querentibus. Videtur ergo Gedeon hospitalis officium et exercitium voluntatis, ac panes et carnes ad eum refundam attulisse. Si enim fecit Abraham, angelus quasi peneritaria de via sic ad circumstans

prandum parando, *Genes.* cap. xviii, et *Manue*
cap. xiv, vers. 15.

Sexto, quia pro sacrificium, Hebraice est כנור suspecta fidei.

*mincha, id est munus vel donum, ut verit Clau-
musa. Sio Ad obtulit regi mincha, id est munus,
cap. III, 43. Faleor mincha speciaml quoque si-
gnificare munus, quod ex farce vel pane deo-
serunt, puta sacrificium farreum, *Levit.* II. Verum
mincha nunquam significat sacrificium carneum;
carneus autem hic attulit Gedeon.*

Ad prium ergo respondeo: Pro sacrificio, hebreus est *mīn̄ha*, id est domum. Noster tamen veritatem sacrificium, quia Angelus paulo post dominum Gedeonis noluit sibi usurpare, sed illud convertit in sacrificium, quod Deo obtulit: et quia epule per eatachesrin sepa vocantur *wāz*, id est sacrificium et victimae, ut patet Prov. ix, 2; 1 Reg. xxv; in Septuaginta, *Math.* xxi, 4. Propter enim dictum a *Qō*, id est, occido; unde *tur Gallo* ibidem oblatâ Deo per ignem sacrificare. Ignem autem produxit ex valida collisione petra per virgam cuspidis ferrea, ut videtur armatum; siue silicem collidendo ad ferrum, ex eo elicimus ignem, aut alio simili modo applicando activa passibus, per modo quo ex secretis nature causis sciebat prodendum ignem. Angelus ergo hic sacerdos officio functus est, Gedeon vero ministri. Ita Theodorus. Abulensis, Lyrarus, Dionysius et alii.

deo ad secundum. Addo, pro *esse*, id est, *occidam*, in Septuaginta legendum videri *bio* per *u*, id est, *ponam*; ita enim legit S. Augustinus, *Quæst. XXXV.* Ad *tertium* patet responsio jam dictis. Addo, nescire Gedonem an is qui apparabat esset sa-
cerdos, qui posset sacrificare. Denique Gedonem non cogilasse de sacrificio patet, ex eo quod non
crevit altare, non attulit ligna et ignem, quibus
hostia cremeretur; unde nullam Angelum scripturam
ficit mentionem; multo minus prescivit Angelum
virga sua ignem elicitorum, quo carnes ab eo alate
sacrificarentur. Ita Theodoreus, Procopius,
Cajalonus, Arias, Serarius. Audi Procopium: «Sa-
cerdotum id dicit, quod ad epulum destinatum
est. Viciena enim non coquebatur iuxta legem.
Ceterum sub quercu ponit Abramum imitatus,
ad ratu hunc ferula absumperunt. »

19. AZYMO PANES, — non quod esset tempus Paschale, quo Iudeis non nisi azymo vesci licet ipsorum in hoc preceps omnia mandata contumis exurerit. Unde et Dominus ait: Ignem veni mittere in terram. »

Eadem ad verbum extant in S. Augustino, serm. 108 *De Temp.* Quare ex alterius in alterum transcripta sunt. Audi et S. Gregorium, lib. III Moral. xvii: *Angulus occidi heddum praecepit, id*

20. PONE SUPRA PETRAM ILLAM. — Petram erga illam Angelus statuit pro altari, in quo omnia haec Deo per ignem sacrificare destinabat. Petra erat typus Christi, *I Cor. x. 4*, qui simul est altare, sacerdos et victimum, quam Deo in Enchastria offerimus. Aliud signum enarrat Philo Biblicus, sollicitus Angelum huiusmodi ut aquam super petram effundenderet, ad Gedoneum ab Angelo potuisse hoc significare, dixisseque: *Fluit medium sanguis et medium ignis; et effudit Gedon aquam super petram, et factum est, cum effudisset, ut faret media pars flamma, media autem pars sanguis, et commixta sunt utraque, id est, ignis et sanguis, et non extinxit ignem sanguis, nec satignum ignis exsussit.* *¶* Adit Philo per Gedoneum.

(1) Apud antiquos magnificentia grandis erat praestandi sanguinis convivia ad esum.

MUTUOQ[UE]L AUTEM DOMINI EVANUIT EX OCULIS EJUS.
— Ascendens in celum, ait Cajetanus, unde veniebat. Unde Chaldeus vertit: *Ascendit et regno oculorum ejus inde quoque agnoverit Gedeon hunc esse Angelum Dei.* Unde sequitur:

22. VIDENSQUE GEDRON QUOD ESSET ANGELUS DOMINI, AUT: HEU, MI DOMINE DEUS (moririendum mihi est, quia vidi ANGELUM DOMINI FACIE AD FACIEM).

23. DIXITUR EI DOMINUS (Angelus legitus Dei): PAX TECUM, NE TIMEAS, NON MORIERIS. — Ex hoc Gedeoni dicto, et ex illo Manue cap. xiii, vers. 22: « Morieris, quia vidimus te», liquet communem vulgi opinionem tunc fuisse moriturum eum, qui vidi vel Angelum vidisset. Unde Judaei hanc colligunt regulam: « Quicunque manifeste Angelum viderit, hunc statim consequetur mors. » Orta videtur ista opinio ex eo quod Angeli sim stabilissimi spiritus ac familiares Deo; quare cum hominibus apparent, videntur eos velle a carne ad spiritum secundum traducere ad Deum, ac subinde citare eos ad judicium Deum. Adile quod Angeli subinde moriuntur apparent, ut eos ad aliam vitam traducant. Unde Jacob viso Angelo admirans se non mori ait: « Vidi Dominum facie ad faciem, et salva facta est anima mea. » Gen. xxxii, 30. Tanta enim est Angelorum lux, gloria, majestas, ut hominem examinare videatur. Aucta est hinc opinio ex illo Dei ad Mosen oraculo, Exod. xxxii, 20: « Non videbit me homo et vivet. » ait S. Augustinus hic, *Quæst. LIV.* Item ex aliquorū punitione, qui ob sceleris at Angelis occisi sunt, ut ab eis cœsi sunt primogeniti Agyptiorum, Exod. xii, et Sodomitae, Gen. xii, Her et Onan, Gen. xxxvi. Sic etiamnum de spiritibus, eorumque apparitionibus multi multa inquinantur et narrant, que vana et fabulosa sunt.

Venit hunc eorum timorem vanum fuisse licet ex visionibus Angelorum factis Abraham, Jacob, Mosi, Iosue, Gedeoni et aliis. Hi enim videbunt Angelos, nra tamen mortui sunt. Unde Angelus hi ait Gedeoni: « Ne times, non morieris. » Etsi enim hic Angelus jam evanisset ex oculis Gedeoni, tamen haec vocem formavit in aere vicino auribus Gedeonis, ut ipsi mortis adiret, ait Abulensis.

24. EDIFICAVIT ERGO IBI GEDON ALTARE DOMINO, CAVITATE ILLUD: DOMINI PAX. — Eo quod Angelus ei dixerat: « Pax tecum, ne times, non morieris. » Erexit ergo hoc altare non ad sacrificandum, sed enim vetitum erat erigi extra tabernaculum sive templum, Levit. xvii, 4, sed in monumentum incoluntatis et pacis sibi ab Angelo visto praesertim, salutisque et liberacionis Israhel a Madianitis ab eodem sibi promissa. Unde vocavit illud: « Domini pax. » Simile altare edificari Rubenite, Iosue xxii, 10, Ita Abulensis, nisi malis cum Cajetano, Lyranu, Aria et Serario, hoc altare idem esse cum ex quod jussu Dei edificavit Gedeon vers. 26; idque pariter est probabile.

25. DIXIT DOMINUS AD EUM: TOLLE TA-

TUL, ET ALTERUM TAURUM ANNORUM SEPTEM, DESTRUE QUE ARAM BAAL, etc. — Chaldaea, *taurum qui pinguefactus sit annos septem*. Unde Arias et Rabbini, quin et Theodoreus putant hunc taurum vel a civitate, vel a patre Gedeonis Deo dicatum fuisse in sacrificium ab initio persecutionis Madianitarum, ut ea cessante Deo in sacrificium offerretur, ideoque tot annis quot durarat persecutio fuisse saginatum, ac pluribus saginandum fuisse, si per seculum diutius durasset (1).

26. ET ADIFICABIS ALTARE DOMINO DEO TU IN SEMINATURA PETRIS REBUS, SUPER QUAM ANTE SACRIFICIUM (victimam panum et carnium) POSUISTI: TOLLESQUE TAURUM SECUNDUM, ET OFFERES HOLOCRASTUM. — Unde Arias putat utrumque taurum fuisse immolatum et sub secundo priorem intelligi. Fieri tamen potest, ut Serarius, ut e quoque unius hie tantum linea oriente, ut Abulensi videatur, *Quæst. XI*, vel alia quaquam de causa immolari poterit, et hic prius immolatus sit, quia septem pinguisimus, servitutem finiendo accommodassimus, ideoque vel altero iam crenato penitus, vel adhuc postea crenando, hunc solum arae superpositum, et adhuc ardenter invenerunt Ephraim, vers. 28.

Hic ergo Gedeonem, licet non ex tribu sacerdotali scilicet Levi, sed ex Manasse Deus creavit sacerdotem, iusquicunque ei sacrificare sibi, ut esset typus Christi, qui fuit sacerdos.

Allegoricus S. Ambrosius, proemio in lib. I de Spiritu Sancto: « S. Gedeon, sit, occidit vitulum a patre suo idolatri deputatum, et ipse septemnum alium vitulum immolavit Deo. Quo factu manifestissima revelavit, post adventum Domini omnia gentilitatis abolenda sacrificia, solumque sacrificium Deo Dominice Passione pro redempzione populi deferendum. Etenim vitulus illi erat in typo Christus, in quo septem spiritualium plenitudo virtutum, sicut Isaías dixit, habitabat. Hunc vitulum et Abraham obtulit, quando diem Domini vidit, et gaviosus est. Hic est qui nunc in hedi tipo, nunc in ovis, nunc in vituli offerebatur. Hec, quod sacrificium pro delictis fit; ovis, quod voluntaria hostia; vituli, quod immaculata si victimam. Prevividit ergo mysterium S. Gedeon. » Eadem habet Augustinus, serm. 108 *De Temp.* sed phrasis magis redolent stylum S. Ambrosii.

31. NUMQUID ULTORES ESTIS BAAL, UT PUGNETIS PRO ME? QUI ADVERSARIUS EST EJUS, MORIATUR ANTE QVAM LUX CRASTINA VENIAT. Si Deus est, VINDICET SE DE EO QUI SUFUDIT ARAM EJUS. — Significans habent Hebreos, *Nam vos litigabitis pro Balaam?* nam vos eum servabitis? Apparente argumento Ios. patre liberat filium Gedeonem, are Baal eversorem a morte, q. d. Si Baal Deus est, sentit utique hanc injuriam in successione aree sue sibi irrogatam; quare si ipse Deus est omnipotens et impialis

(1) Probabilissime Gedeon duos tauros tuiit, ut unus pro semetipso et familia sua, alter vero pro peccatis suis in holocaustum offerretur.

vindex, servet se suumque cultum, ac vindicet se de eo qui evertit aram ejus ante crastinum diem, et omnibus appareat eum esse Deum, ab omnibus timendum colendumque.

Ver. 31. 32. EX ILLO DIE VOCATUS EST GEDON JEROBAAL, EO QUOD DIXISSE JOAS: ULCISCATUR SE DE EO BAAL, QUI SUFUDIT ARAM EJUS. — Gedeon, Hebraice idem est quod successor iniquitatis et idoli, item successor doloris; hic enim contumlat iniquitatem, sicut lector reum. Ideo dicitur est *Jeroabaal*, quasi יְרָבָאָל iarab baal, id est litigans, contendens, certans cum Baal. Unde pro *ulciscatur se de eo*, hebraice est זְרַבְּרָאָל iarb bo, id est litigat cum eo, item illi contendat, intendat et certet cum eo, ac si poterit est, ulciscatur se de eo, eumque castiget et puniat, q. d. Ut quid vos litigatis cum Gelone filio meo, eo quod evtererit aram Baal? litigat ipse Baal, si Deus est, cum eo. Si enim Deus est, potens est et justus, ut injuriam hanc suam puniat; quare non eget vobis actioribus et litigatoribus. Est argumentum in speciem probabile, et ad hominem. Gives enim et incole Ephraim cultores Baal, hanc deo Baal opinionem et sensum habent; sed revera ipsa ut est imbecillum et invalidum. Simili enim modo literat de cere hereticis iconoclastis. Si Deus et Sancti agnati inimicorum suarum contractionem, vindicet se de nobis nosque castiget. At hoc dicere non licet, nec sufficit ad facti excusationem: tunc quia Deus viliorem suæ injuriae saepe in hac vita dissimilat, differique in alteram vitam, ut sit acrior et eterna; tunc quia constituti reges et magistratus, qui injurias sibi illatas judicent et vindicent; quare illi ex officio id ipsum facere obligantur.

Porro pro *Jeroabaal*, per crasin Gedeon vocatus est Abel, ut patet Osee x, 14. Vide ibi dicta.

Tropologice: Vis esse Gedeon, id est, successor iniquitatis? Succide ex corde tuo et proximorum omnes cupiditates noxias; haec enim sunt idola et victimæ, qui injurias sibi illatas judicent et vindicent, que si succidat, facile Madianitas, id est, demones superaberat.

Alier nomen Gedeon (nescio a qua radice Hebraeis) interpretatio explicativa S. Gregorius, libro XXX. *Moral. xvi*: « Gedeon, aut, interpretatur circumiens in utero. Dominus enim noster per maiestatis potentiam omnia complectitur; et tamen per dispensationis gratiam intra uterum Virginis humiliatus sumens venit. Quis est ergo circumiens in utero, nisi omnipotens Deus sua dispensatione nos redimens, divinitate cuncta complectens, et humanitatem intra uterum sumens? In quo utero et incarnatus est, et clausus non est, quia et intra uterum fuit per infirmatissimam substantiam, et extra mundum per potentiam maiestatis. Madian vero interpretatur de iudicio. Ut enim hostes ejus repellendi destruendique essent, non de vitio repellentis, sed de iudicio juste iudicantis fuit. »

Mitius meliusque Origenes, *hom. 8*; S. Ambrosius loco citato, Isidorus, Lyranus, Cajetanus, Arias, Serarius et alii asservant eum non peccasse, quia Apostolus, *Hebr. xi*, Gedeonem inter sanctos veteris Testamento annumerat, cumque a fide eximia collaudat; et quia Deus hic tam facile petitioni utrique Gedeonis obsecutus est.

Videtur ergo Gedeon ex magna in Deum fiducia, animoque letitia gestiente (jam enim spiritus Domini eum induerat) ad Dei gloriam hæc duo signa petisse, non tam ad suum, quam ad suorum commilitonum, quos ad se et per illum hocce suum jussu Dei convocabat, fidem et spem erigendam; ut scilicet ipsos sensim ad se confluens his signis divinis confirmaret, et in certainam victorie spem accenderet; unde et coacto iam exercitu signum hoc petuit. Ita Cajetanus, Salianus et Suarez. Rursum videtur Gedeon a Deo motus et instinctus hæc signa petisse, ad mysterium, quod

34. SPIRITUS AUTEM DOMINI INDUIT GEDON. — Sep- Vera 44
tuaginta, et *Spiritus Domini fortificavit Gedeon*; Chaldeus, et *Spiritus fortitudinis ab ante Domini vestivit Gedeon*, q. d. Gedeon a Deo plenitudinem et abundantiam spiritus et fortitudinis accepit, ad instruendum prælum contra Madianitas innumeris. Hoc enim significat verbum *induo*, ut patet Job vii, 6: « Induta est caro mea putredine, » hoc est plena est putredine, et tola quasi putida et putrida. Et cap. VIII, vers. 22: « Qui oderunt te, indueniunt (id est repelbuntur) confusione. » Psal. xxxiv, 26: « Induantur (repelbuntur) confusione et reverentia qui magna loquuntur super me. » Psalm. cxviii: « Induit malædictionem sicut vestimentum, » quo undique ambitur et cingitur: « Fiat ei sicut vestimentum quo operitur, et sicut zona quæ semper praescinditur. Induantur qui detrahunt mihi pudore, et operiantur sicut diploide confusione sua, » l Cor. cap. xv, 18, oportet « corruptibile hoc induere incorruptionem. » Ephes. vi: « Induite Jesus Christum, ut ejus spiritu pleni, undique eo quasi ambihamini, ipsiusque intentibus representetis, ut qui vos viderit et audierit, ipsum Christum in vobis se videat et audiret.

35. DIXITUR GEDON AD DEUM: SI SALVUM FACIS VERS. 35.
ISRAEL PER MANUM MEAM SICUT LOCUTUS ES.

37. PONAM HOC VELLUS LANE IN AREA: SI ROS IN VERA 37.
SOLO VELLERE FURIT, ET IN OMNI TERRA SICCITAS, CICATRIS QUOD PER MANUM MEAM, SICUT LOCUTUS ES, LIBERABIS ISRAEL. — Gedeon jam certa habuerat indicia Angelum Dei sibi apparuisse, per ignem miraculosum ab eo et petra eleictum, Deumque velle ut ipse prælum contra Madian capessere; cur ergo de novo peti ejus rei signum, puta rorem in vellere? S. Thomas, II II, *Quæst. XCVII*, art. 2, ad 3; Abulensis hic, et nonnulli alii censent Gedeonem peccasse infidelitate, vel mortaliter, vel saltuum veniali, eo quod dubitaret de promissis Dei, ac ab eo ex debilitate fidei novum signum petierit.

Mitius meliusque Origenes, *hom. 8*; S. Ambrosius loco citato, Isidorus, Lyranus, Cajetanus, Arias, Serarius et alii asservant eum non peccasse, quia Apostolus, *Hebr. xi*, Gedeonem inter sanctos veteris Testamento annumerat, cumque a fide eximia collaudat; et quia Deus hic tam facile petitioni utrique Gedeonis obsecutus est.

Videtur ergo Gedeon ex magna in Deum fiducia, animoque letitia gestiente (jam enim spiritus Domini eum induerat) ad Dei gloriam hæc duo signa petisse, non tam ad suum, quam ad suorum commilitonum, quos ad se et per illum hocce suum jussu Dei convocabat, fidem et spem erigendam; ut scilicet ipsos sensim ad se confluens his signis divinis confirmaret, et in certainam victorie spem accenderet; unde et coacto iam exercitu signum hoc petuit. Ita Cajetanus, Salianus et Suarez. Rursum videtur Gedeon a Deo motus et instinctus hæc signa petisse, ad mysterium, quod

is de Christo figurabatur, significationem, de quo
mox plura. Similis de causa Moses petit a Deo sig-
nacione missione sua ad Pharaonem, *Ezod.* iii., et
Ezechias sanacionis sue a morbo, *Iosue* xxxviii.,
22, Ita Suarez, tom. I *De Relig.*, lib. I *De tristiglio-*
itate, cap. ii., et Lessius, *De la Virtut.* *Card.*,
cap. xiv., dub. 4; tertium exansionem Gedeonis
affert Suarez, eamque pro ceteris probat, ipse
sequitur ac Soraenus, quod scilicet Gedeon petierit
hoc signum, ut omnem dubitationem motum etiam
in voluntarium ex animo tolleret: licet enim ipse
firmiter crederet Deo promisit victoriam, ta-
men sentiebat in re tam artus aliquos dubitatio-
nem motus et diffidentiae tentationes, quas ut ex-
merat, fidemque omnino solidaret et augeret,
petit hoc signum. Quartum affert Dionysius Car-
thusianus, quod scilicet crederet quidem Deo
promisit victoriam, sed metueret ne promissio
huc esset conditionata, si scilicet Hebrei tota
corde Deo servirent, non absolu: quare petit
hoc signum, quo Deus declarat promissionem
hanc esse absolutam; petiti ergo Gedeon gemi-
num signum, sive unum idemque inversum. Prins
enim petit ut ros solum esset in vellere ovis, in
reliqua vero terra esset siccitas; posterius vero
petuit ut solum velut esset siccum, reliqua vero
terra esset rorulentia et humida.

Porro in vellere hoc signum petit, primo, quia
vello his velut ovulum Pastor habebat obvium
et ad manum; secundo, quia velut aptum erat
symbolum huius victorie. Vellus enim est lana
ab ovibus evulsa et detonsa. Olim enim lanam ab
ovibus velebant, cui vulsione postea successit de-
lensione. Hec ergo, ut ait Varro lib. II *De Re rus-*ta**, cap. xi.: *Vellera aliis vellumina appellant;*
ex quorum vocibus animaliaverbi licet, prins
lana yulsumram quam tonsuram inventari.

Non vellere ad litteram, sed cur hoc signum potius quam aliud quod-
vis postulavit Gedeon? Ad litteram Arias censem
quam ipse per vellere indicaret suam vilitatem et
abjectionem, ac ineptitudinem ab bellum hoc
confidendum; unde patet ratione, id est ratione,
misericordia, spiritum et fortitudinem a
Deo sibi ad hoc infundi. Hebrews enim εἴτε
gizza, id est velut, alludit ad τις gazar (litera en-
zana continet de, ideoque continet dalet, quae est
in nomine Gedeon), id est detondere, succidere,
excidere, q. d. Ego, o Domine, sum quasi velut
omni robore viribusque
succisum; tu ergo rare tua grata et fortitudi-
nis illud imple, ut illo roboratus tantum pre-
mium capessere audeam, illudque feliciter confi-
diam.

E contrario id posteriore signo Arias opinatur, rorem in terra fuisse sudoris et anxietatis symbolum, quasi Gedoneum hoc edoceri voluerit an, sine labore magno magnaue scorum ecede, ingens futura esset Madianitarum hostium strages et excedit, quasi orari: Esto, o Domine, vellere, id est micti scititas, quies et amplitudo (hunc enim Hebraice **חָרֶב** choreb, id est scititas, per metathesin i. symbolis usitata aliud, ut choreb **שְׁבַרְבָּה** roeb, id est dilatans et dilatatio): terre autem omni hostili reliqua, puta Madianitis, esto sollicitudo, anxietas, pavor, commocio, dejectio. Et hunc aliud Hebreum **כָּל** tal, id est ros, quod aliud ad **לִבְנָה** libn et **לִבְנָתָה** libnat, id est *projicere, dejiare*. Arias ergo consuet Gedoneum per velles intellexisse se ac suos, per terram circumiacentem Madianitas, et in priori signo

Quare secundo, quid mystice significet ros in vellere; et mox in terra?
Respondeo, allegorie ros in vellere est Christus in Vincula, Ros enim significat Virginem illam et incarnationem instar roris fore secretum, tranquillum, castum, suavem, spiritualem, fecundum, sine virginitalis corruptione, et sine partus dolore. Vellus enim est tam uterus Virginis, quam humanitas Christi Virginis utero concepta, in quam divinitas se ut ros coelestis insinuavit. Unde S. Ambrosius, S. Ephrem, S. Sophronius, Proclus et alii, B. Virginem vocant et invocant: «Vellus Gedeonis». Audi S. Ambrosius, serm. 9: «Maria, ait, recte venera compatriator, que ita conceperat Dominum, ut te sum

corporis hauriret, nec ejus discissurum corporis patuerit, sed esset mollis ad obsequium, solidam ad sanctimonium. Et S. Hieronymus in *Epitaphio Paulus*: *Pastores none vigilantes audire meruerunt: Gloria in excelsis Deo, et super terram pax hominibus bona voluntatis, dumque servant oves, invenerunt Agnum Dei pure et mundissimo vellere, quod in ariditate totius terra cœlesti non complutum est.* Illi S. Bernardus, serm. 2 super Missus est: *Quid, ait, Gedonius velut significat, quod utique de carne tonsum, sed sine vulnere carnis in area ponitur et nunc quidem lana, nunc vera area rora perfunditur, nisi carnem assumptam de carne Virginis absque detrimento virginitas? cui usque distillans orbis tota se infudit plenitudo divinitatis; adeo ut ex hac plenitudine omnes acciperimus, qui vere sine illa non aliud quam terra arida sumus: huic quoque Gedonico facto propheticus dicunt, perhodie sat consente videtur, ubi legitur: Descendet sicut pluvia in vellus.*

Idem, serm. in *Nativ. Mariae*: « Intere, o homo, consilium Dei, agnosc consilium sapientia, consilium pietatis. Celesti rore aream rigaturis, totum bellus prius infudit; redemptorem humanum genus, pretium universum contulit in Mariam. » Ecclesia denique in ipsa primaria Circumcisio- nis suspespar antiphona secunda, ita canit: « Quando natus es ineffabiliter ex Virgine, tunc implata sunt Scripturae; sicut pluvia in bellus descendisti, ut salvum faceres genus humanum. »
illam vero genitum amiso sacerdotio quod habebat, quia in Scripturis non intelligit Christum, tanquam in siccio vellere remansisse. » Symbolicæ, S. Ambrosius, lib. *De Viris*, post symboli- initum, per velut accipiens humanitatem Christi, ^{ca} que rorundum vite divine in Incarnatione excepti: « Vellus hoc, at, in morte desiccatum expresso sanguine eeu rore, eodem per gratiam suam totum mundum irrigavit. » Idem, proem. lib. *De Spiritu Sancto*: « Venit, ergo, inquit, jam Domini nostri Iesu Christi, ut illud dicat: »

Denique B. Petrus Chrysologus, serm. 3 De An-
nat.: « Celestis imber, ait, Virginem in bellus
placido se fudit illapsu, et tota divinitatis unda
hibilo se noscere carnis celavit in vellere; donec
per patibulum crucis expresum, terris omnibus
in pluviam salutis se effundenter, » etc.

Plura haec de re dixi *Isaiae XLV*, 8, ad illa : « *Rorate, celi, desuper,* » ubi novem analogias roris et Christi recensui.

Porro prius signum impletum est in conceptione Virginis; tunc enim ipsa sola res nostra celestem, id est Verbum divinum utero suo concepit, qualcum terra, id est feminis catulis manentibus siccis, et in iugis roribus exercitatis; posterioris in ejusmodi partu, tunc enim patrem Christum roribus hunc in terram effudit, ipsaque manxit quasi vacua et quasi siccata.

Nostri vero signum, id est Christus, Dei misericordia donavit

tute, et ideo diligenter exploravit. »

Et S. Franeus, lib. III, cap. xix : « Quapropter, sit, necessarius est nobis ros Dei, et non com-
buramus (iuge tentationis et conspicacientiae) ne-
que infructuoso efficiamur. » Rorem hunc verbis
divini specialiter excipimus per conciones, lectio-
nes, orationes, inspirationes Dei, realitas vero
per Eucharistiam, in qua ipsum carnem Christi
agnoscamus manducamus, nobisque unius,
eius quasi vellere purissimo vestimus, inde ro-
rem omnem gratia celestis exsugimus, ac pra-
confiteamur humilitate et mansuetudine (quibus

Mysice: Hos hinc et gratia Dei primo depinxit in velino Gedenonis, id est in Iudeo Gedenonis contributibus usque ad Christum: at eis predicante his nos apud Judaeos de eorum incredulitatem in Christum exaruit, et derivatus est ad reliquam terram, id est ad omnes gentes, ita fideis et gratiam Christi avide suscepserunt. Ita Origenes, Theodoretus, Procopius, Rupertus hic et S. Augustinus, serm. 108 *De Temp.*; S. Ambrosius, lib. *De Vitis*, et proem. lib. *I De Spiritu Sancto*, ac Cursyossum in *Psalm. LXII*, ait: *descendet sicut pluvia in vellos, et siue stellula sillianita serm. ejus inimicorum et inimicorum suorum (scilicet symbolum est vellus lanuum et molle) indutus.*

Tropologie, P. Berthonius, et ex eo Serarius: *Tropole a Ecclesiastici*, ait, qui more valerii Domino ^{sec.} sunt conjuncti, et esse debent molles, humiles et benigni, solebant esse rora divinae gracie praeceteris madefacti, area vero, id est, populi seculares, respectu eorum erant indevoti, aridi et duri, sed vere hodie membra contrarium; area magis est rorida quam vellus, seculares devotiones sunt quam regulares, laici quam clerici, subdit quam Prelati, ut compertum est. »

Mimeticus, velleris ab humore circumcisio defensi miraculum renovatum fuit in S. Bernardo, qui scribem primam epistolam ad Robertum Nepotem sub dio, cum circumcisus pleret, chartam tamen non madefecit, ait Baronius, tom. XII, anno Christi 4123.

Nuper Superior cuiusdam prisci et numerosi Ordinis, suis ad primum virtutis fervorem exhortans, arguta sic orsus est: « Primitus in nobis vigebat conscientia; ex conscientia decurta secula est scientia, inde utraque praesia, mera facti sumus entia, hoc est stipites et lapides. Re-

deundum ergo nobis est ad pristinam conscientiam, ut cam primo patrum nostrorum spiritu et sanctitate repleamus. » Vtum hoc est commune rerum creaclarum, ut sensim degenerent, arescant, deficiant, et senescant in suum nihilum ex quo venerunt redeant: quare viri ecclesiastici et religiosi crebro se renovent oportet, ut primum vocacionis suo spiritum fugientem revocent, conservent et adaugeant, ut eos facere consipicimus. Sane hoc sacculo, quo Lutherus quasi novus Madianita, immo Madianitarum Dux Ecclesiam Dei, sua heresi, erupula et luxuria deformavit, atque quasi Zeb, id est lupus oves agnoscit Christi diripiuit et lanivit, Deus quoque illi S. Ignatius de Loyola fundatorem Societatis Jesu, quasi novum Gedeonem opposuit, per gratiam Christi magno omnium gaudio cernimus, omnes Ecclesie Ordines magno studio sese reformati, et ad primum virtutis fervorem, rigoremque ingentibus animi passibus contendere. Deo sit laus et gloria. Pergamus omnes strenue hac via qua cœpimus, ut quisque sua religiosum vellus exaltescens rore divina sapientia et grata imbuero satagat, ut vitam Angelorum, ad quam vocali sumus, amulemur, simusque homines colestes et Angeli terrestres; ut nimirum ardeamus amore cum Seraphim, divinorum scientia fulgeamus cum Cherubim, spirituales facti omnia jucicemus cum Thronis, nobis ipsi dominemur cum Dominacionibus, fortiter resistamus inordinatis motibus nostris malignorumque spirituum suggestionibus cum Virtutibus, regnum anime in justitia et pace gubernemus cum Potestatibus, subditis nostris debite provideamus cum Principalibus: magna, si habemus, proximis nostris communiceamus cum Archangelis; minoris subsidia indigentibus impertiamur cum Angelis.

Secundo, idem oris vellerisque miraculum quasi renovatum fuit in S. Arulphio Metensi episcopo, a quo omnis familia Pipini et Caroli Magni prosapia, aqua ac nobilitas et sanctitas, quasi a fonte derivata descendit. Hie enim anno Christi 483, peccatorum venians a Deo poscens, annulum projectum in Mosellam dicens: « Tunc me putabo culparum nimibus absolutum, quando istum quem projicio recepero annulum; » ac post aliquod tempus annulum hunc in pisce sibi a pescatore allato inveniens, peccata sibi remissa

cognovit, Deoque gratias egit. Ita narrat Paulus Diaconus in ejus Vita, idque ex Caroli Magni ore se accipisse proficitur, additique: « Neo dissimiliter pater hic venerabilis cum Gedeone illo signum a Domino poposcit, ille etenim indicium per vellus in area positum capere voluit, utrum in bello victoriam de inimicis habere potuisse; iste annulum in profundissimum fluminis gurgitem proiecens, experiri cupit utrum de inimicis jam victoriam cepisset. Fortes quidem erant quos ille devicerat, sed hi quos iste superaverat fortiores. »

Denique ex hoc Gedeonis vellere ora est historia vel fabula Argonautarum, qui sexaginta annis post Gedeonem sub Abesone Judge florissa dicuntur ab Eusebio, Genebrardo et aliis in Chronicis. Hi enim fuerunt 54 heroes, qui in navi dicta Argo navigarunt in Colchum, ut vellus aureum auferrent; quorum duces et primores fuerunt Jason, Castor, Pollux, Hercules, Orpheus, de quibus Virgilius, *Eleg. IV.*

Alior erit tom Tibys, et altera que velet Argo
Delectos heros.

Vide Diodorum, lib. V, cap. III, et Hyginum, *Fab. 13.*

Rursum ad utrumque hoc vellus, scilicet Gedeonis et Jasonis respiciens Philippus cognomento *Bonus*, Burgundus Dux, Caroli Audacis pater, anno Domini 1430, die tertia ianuarii institutum ordinem celeberrimum equitum Aurei Velleris, constantem heroibus nobilissimis ac fortissimis, qui collapsam Christianae fidei dignitatem erigerent, ac Baalis aras, id est Turcicas Mosquinas, ait Serarius, atque hereticorum conventu quasi novi Gedeones deloierent et succiderent. Haec Pontus Heuterus, libro IV, Burgundius Guillelmus Mennensis, libro I *De Auro vellere*, cap. I et II; Hadrianus Barlandus, Alvarus Gomelius, Jacobus Meyerus, et alii qui res Belgicas et Burgundicas sorripserunt.

38. EXPRESSUS VELLERE CONCHAM RORE IMPLEVIT. — *Ven. 1.*
ut certo sciret vellus esse rorulentum, ino rortigidum; hoo enim signum sibi a Deo dari petierat. Mysticus, quomodo mens nostra debeat esse concha, primo seipsam implens rore et aqua gratia et virtutis, antequam illam in alios derivet, non canalis, qui omnem aquam quam recipit emittit, nihil sibi retinet, pulchre docet S. Bernardus, serm. 18 in *Cant.*: « Disce, inquit, et tu non nisi de pleno effundere, nec Deo largior esse velis. Concha imitatur fontem: non manat illa in rivum; nec in lacum extenditur, donec suis suctiatur aquis, etc. Implore prius, et sic curato effundere. Benigna prudensque charitas affluere solet, non effluere. » Unde S. Ambrosius, propositio lib. I *De Spiritu Sancto*: « Aqua, inquit, est ros gratiae celestis. Veniat igitur, Domine Jesu, hec aqua in meam animam, in meam carnem, ut hujus humore pluviae nostrarum convales-

137
mentum, atque intimi cordis arva viridescant. possim abolere maledictum, ne morsum serpentis interiore pede sentiam, sed sicut ipse jussisti Veniant in me stillida tua gratiam immortalitatemque rorantia. Dilute gressus mentis meæ, ne iterum peccem. Ablue animi mei calcaneum, ut possim calcare vestigio. »

CAPUT SEPTIMUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Gedeon jussu Dei e triginta duo milibus militum formidoloso dimitti ad viginti duo milia, mox eos qui prono ore liberant aquam fluminis: quare solos trecentos sibi reservat. Secundo, vers. 9, descendens in castra Madian, audit Madianitas somnum de pane subvertente castra Madian, illumque panem esse gladium Gedeonis. Unde certam victoria spem concipit. Tertio, vers. 16, cum trecentis irruit in Madianitas inumeros, ac clangens tubis, langinarum comploso, et inde lampadibus effulgaribus, Madianitas parvolut, ut ipsi mutua se cæde trucident.

4. Igatu Jerobalai qui et Gedeon, de nocte consurgens, et omnis populus cum eo, venit ad fontem qui vocatur Harad; erant autem castra Madian in valle ad septentrionalem plagan collis excelsi. 2. Dixitque Dominus ad Gedeon: Multus tecum est populus, nec tradetur Madian in manus ejus, ne glorietur contra me Israel, et dicat: Meis viribus liberatus sum. 3. Loquere ad populum, et cunctis audiendibus predica: Qui formidolosus et timidus est, revertatur. Recesseruntque de monte Galaa, et reversi sunt de populo viginti duo milia virorum, et tantum decem millia remanserunt. 4. Dixitque Dominus ad Gedeon: Adhuc populus multus est, dux eos ad aquas, et ibi probabo illos: et de quo dixerit tibi ut tecum vadat, ipse perga: quem ire prohibero, revertatur. 5. Cumque descendisset populus ad aquas, dixi Dominus ad Gedeon: Qui lingua lambuerint aquas, sicut solent canes lambere, separabis ea seorsum; qui autem curvatis genibus biberint, in altera parte erunt. 6. Fuit itaque numerus eorum qui manu ad os projicienter lambuerant aquas, trecenti viri: omnis autem reliqua multitudo flexo poplite biberat. 7. Et ait Dominus ad Gedeon: In trecentis viris qui lambuerunt aquas, liberabo vos, et tradam in manu tua Madian; omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum suum. 8. Sumpitus itaque pro numero cibaria et tubis, omnem reliquam multititudinem abire præcepit ad tabernacula sua: et ipse cum trecentis viris se certamini dedit. Castra autem Madian erant subler in valle. 9. Eadem nocte dixit Dominus ad eum: Surge et descende in castra, quia tradidi eos in manu tua; 10. sin autem solus ire formidas, descendat tecum Phara puer tuus. 11. Et cum audieris quid loquantur, tunc confortabunt manus tua, et securior ad hostium castra descendens. Descendit ergo ipse et Phara puer ejus in partem castrorum, ubi erant armatorum vigiliae. 12. Madian autem et Amalek, et omnes Orientales populi, fusi jacebant in valle, ut locutarum multitudo: camelii quoque innumerabiles erant, sicut arena qua jacet in littore maris. 13. Cumque venisset Gedeon, narrabat aliquis somnum proximo suo; et in hunc modum referebat quod viderat: Vidi somnum, et videbatur mihi quasi subcinericias panis ex hordeo volvi, et in castra Madian descendere; cumque pervenisset ad tabernaculum, percussit illud, atque subverxit, et terra funditus coæquavit. 14. Respondit ei cui loquebatur: Non est hoc aliud, nisi gladius Gedeonis filii Joas viri Israelite; tradidit enim Dominus in manus ejus Madian, et omnia castra ejus. 15. Cumque audisset Gedeon somnum et interpretationem ejus, adoravit; et reversus est ad castra Israel, et ait: Surgite; tradidit enim Dominus in manus nostras castra Madian. 16. Divisitque trecentos viros in tres partes, et dedit tubas in manibus eorum, lagenasque vacuas ac lampades in medio

COMMENTARIA IN LIBRUM JUDICUM, CAP. VII.

1agenarum. 17. Et dixit ad eos : Quod me facere videritis, hoc facite, ingrediar partem castrorum, et quod fecero sectamini. 18. Quando personuerit tuba in manu mea, vos quoque per castrorum circuitum clangite et conclamate, Domino et Gedeoni. 19. Ingressusque est Gedeon, et trecenti viri qui erant cum eo, in partem castrorum, incipientibus vigiliis noctis media, et custodibus suscitatis, coperunt buccinis clangere, et complodere inter se lagenas. 20. Cumque per gyrum castrorum in tribus personarent locis, et hydrias confregissent, tenuerunt sinistri manus lampades, et dextris sonantes tubas, clamaveruntque : Gladius Domini et Gedeonis; 21. stantes singuli in loco suo per circumutum castrorum hostilium. Omnia itaque castra turbata sunt, et vociferantes, ululanquesque fugerunt : 22. et nihilominus insistebant trecenti viri buccinis personantes. Immisitus Dominus gladium in omnibus castris, et mutua se cede truncauit, 23. fugientes usque ad Bethseda, et crepidinem Abelmehu in Tebbath. Conclamantes autem viri Israel de Nephali, et Aser, et omni Manasse persequeruntur Madian. 24. Misitque Gedeon nuntios in omnem montem Ephraim, dicens : Descendite in occursum Madian, et occupate aquas usque ad Bethbera atque Jordanem. Clamatique omnis Ephraim, et praecoccupavit aquas atque Jordanem usque Bethbera. 25. Apprehensosque duos viros Madian, Oreb, et Zeb, interfecit Oreb in porta Oreb, Zeb vero in torculari Zeb. Et persecuti sunt Madian, capita Oreb et Zeb portantes ad Gedeon trans fluenta Jordanis.

Vers. 1.

1. AD FONTEM QUI VOCATUR HARAD. — *Harad*, Hebraic significat timorem, ut discamus quod « initium sapientie sit timor Domini ». Nam et beatus homo qui semper est pavidus, » Prov. xxviii, 14. Fons hic typus est baptismi et penitentiae, quam milites praevio premittere debent, uti fecerit Iustinus Constantini Imperator pugnatur contra Maxentium, qui idcirco ex eis victoriam refuleret, uti narrat Theodoretus, lib. III, cap. iii.

2. NE GLORIETUR CONTRA ME ISRAEL ET DICAT : MENS VIRIBUS LIBERATIS SUM. — « No opus celestis dextra virtuti assignetur humana », etc. « Ut sibi de patro divinitus bellum operi patietas usurpare nihil posset », ait Salviannus, lib. VII *De Providentia*, q. d. Volo ut trecentos tantum, eosque inermis ad premium habebras, ut omnibus const victoriam non militum, sed meis viribus esse partam. Hac de causa Deus elegit infirma mudi, ut confundant fortia, *1 Corin.* 1, et *Augustinus* apostolos orbem converteret; horum enim typus fuere hi Gedeonis milites.

3. QUI FORMIDOLOSUS ET TIMIDUS EST REVERTATUR, — ne alii militibus mano suam formidinem affriteret, idque juxta legem Deut. xx, 8. Si Christus timidos a sua militia rejecit, dicens : « Qui non accipit crumen suam et sequitur me, non est me dignus », Matth. x, 38. Dicat ergo animosus Christi fratres : « Dominus illuminatus mea et salus mea, quem timebo? Dominus protector vita mee, a quo trepidabo? » *Psalm. xxxi.*

RECESSERUNTQUE DE MONTE GALAAD. — Alius est hic mons a Galaad, in quo Jacob cum Laban fodus iniit, *Genes. xxxi*, 48, qui erat trans Jordaniem : hic enim erat eis Jordanem, ibi enim castra sua habebat Gedeon. Serarius putat montem

Gelboe hic vocari montem Galaad. Favet Adri-chomius (1).

3. QUI LINGUA LAMBERUNT AQUAS, SICUT SOLEN

CAVES LAMBERE (ut manus aquam ex flumine hastam in eos injiciant, uti explicat versus sequens, siest canes lingua lambentes aquam in os injiciunt, non autem eis aqua applicant, ut aquam sugant, sicut faciunt equi et boves), SEPARABIS

EOS SCORSUM (ut mos in militiam et expeditionem tuam contra Madian cooperes); QUI AUTEM CURVATIS

GENIES BIBERINT, IN ALTERA PARTE ERUNT; — ut eos a castris tuis dominum ableges. Josephus putat a Gedeone hie electos eos qui erant ignavi, fortis vero rejectos. Audi eum : « Ut ergo sciunt rem solam pendere a Dei auxilio, jussit ut circa meridiem, cum vestis ferret maxime, exercitum ducat ad flumnum, et quotquot procombentes biberint, eos viros fortes crederet, quotquot autem trepidi et tumultuarie polum sumerent, sic existimat eos metu hostium hoc facere, et cum his sustinet hostem invadere. » Unde Abulensis colligit lambentes aquas, tanquam timidares, ignavos et contemptibiles fuisse a Gedeone et Deo electos, ut major Dei virtus in hac Victoria eluiceret. Sic et Theodoretus, *Qwest. XV*, et *S. Augustinus*, *Quæstion. XXXVII*.

Verisimiliter Lyram, Arias, Serarius et alii censent electos qui lambuerant aquas præ illis, qui curvato gena biberant, quasi temperantes, toleranteries satis, et expeditiores, utpote qui toti ad certamen immensis intenti, obiter et cursus more canum aquara lambendo situm restinguenter, ideoque ad prædictum aptiores. Nam primo, hi stantes bibebant, ceteri vero genu flexi

(1) Alii interpres putant *Galaad* vocari mons *Gelle*.

COMMENTARIA IN LIBRUM JUDICUM, CAP. VII.

479

vel prout in terram ; secundo, hi aquam modican ad os manu injiciebant; ceteri vero ore flumen sorbebant, ut totum ventrem implerent, quod magna gula erat indicium.

Tropologicæ, qui ad res terrenas et corporaes ficti nescit, qui vitius non indulget, neque ob peccati sitim sternitur pronus, illæ probabilit, illæ electus est. Hoc tandem desiderium nos a possessione Dei, boni in infinitum melioris excludit.

Egregie namque Prosper ait : « Qui vult Deum possidere, renuntiet mundo, ut sit illi Deus beata possesio. Nec renuntiat mundo is, quem terrane possessionis adhuc delectat ambitio; quia, quādūna non relinquit, mundo cuius bona retinet, servit. Et utique non potest mundo servire simul et Deo : ac si propriea voluit Deo cultores suos omnibus renuntiaret, propter quæ diligenter mundus, ut exclusa cupiditate mundi, divina in eis charitas possit augeri vel perficit. » Huc usque Prosper, lib. II *De Vita contemplativa*, cap. XVI. Rursum S. Gregorius, lib. XXX *Moral*, cap. XXXIX : « Aquis, inquit, doctrina sapientie, stante autem gena recta operatio designatur. Qui ergo dom aquas bibunt genitrixies perhibentur, a bellorum certamine prohibiti recesserunt; quia cum illis Christus contra hostes fidei porgit ad prælium, qui cum doctrina fluenta hauriant, recitudinem operum non inlectunt. »

6. FUIT ITAQUE NUMERUS EORUM, QUI MANU AD OS

FRIGUENTES LAMBERUNT AQUAS, TRECENTI VIRI. — Eosc hic explicat quid sit lambere aquas more canum, scilicet manus aquam in os injicere, sicut canis injicit lingua. Nam aliqui stantes non poterant lingua aquam contingere, uti faciunt lambendo canes : in eo ergo erant canibus, qui manus non habent, sed lingua pro manu utuntur, dissimiles : « Manu, ait S. Augustinus, *Quæstion. XXVII*, aquam raptam in proiecionebant, et hoc erat simile bibentibus canibus, qui non ore apposito, sicut boves, aquam ducunt, aquam bibunt, sed lingua in os rapiunt, sicut etiam isti intelligentur fecisse, sed cum mane in os aquam projectare, quian lingua exsiperent. »

Nimirum ali Origenes, *hom. 9* : « Ille probabilis, illæ electus est, posteaquam ad aquas baptismi ventum est, flecti ad necessitates terrenas et corporaes nescit, qui vitius non indulget, neque ob peccati sitim sternitur pronus. » Addit deinde Origenes : « Sed et quod dicit eos manu vel lingua aquam non absque sacramenta quadam significante hoc mihi videtur scriptum, scilicet, quod et manu et lingua operari debent milites Christi, hoc est opere et verbo; quia qui docet et facit, hic magnus vocabitur in regno celorum. Quod autem etiam similitudinem canis lambentis Scriptura posuit, videtur mihi istud animal hoc in loco propterea nominatum, quod super omnia cetera animalia amorem dicitur proprii domini servare, nec tempore nec injuriis obliterari in eo fertur affectus. »

Conjectavit igitur optima Madianita hic ex ambigua nominis significacione; nam *לְכַתֵּם* panem et bellum significat. Ex haec ergo coniunctione et affinitate, non naturæ (que enim est *panis ad gladium?*), sed significations,

concepit per panem significari gladium et bellum, quod a Gedeone jam imminente Madianitarum eastris imminiebat. Ita Arias et noster Gaspar Sanchez in Isaiae cap. xiv, num. 29. Apposite Gedeoni in area grana ad panem excutienti, et panes Angelo liberaliter offerenti, et prenum hospitalitatis Deus panem dedit omen et signum victorie, ut ostenderet quam efficax sit beneficentia et hostilitas, utpote que panes vertat in gladios, qui-
bus hostes quolibet prostrerant.

Allegorice, hic panis fuit typus Eucharistie, que Madianitas, id est demones ceterosque hostes quasi gladius ferit et deicit; hic enim est panis qui de celo descendit, et castra hostium subvertit, sicut panis hic videbatur ex alto descedere in castra Madian, quasi a Deo in illa demissus ut eadem disturbaret.

CUMQUE PERVERNISSET AD TABERNACULUM, PERCUS-
SI ILUD. — «Tabernaculum» intellige principis, sive ducis, indeque caelorum militum. Taber-
naculum ergo, id est, tabernacula, que in medio castrorum esse solent, ut sint tutiora ab hoste. Unde mox versus sequenti tabernaculum hoc in-
terpretatur omnia castra Madian. Ita Cajetanus, Arias et alii.

Vers. 14. 14. RESPONDIT ET CUI LOQUEBATUR, — puta comiliis, sive sociis Madianite, qui somnum quod viderat sibi narravat: «Non est hoc aliud nisi gla-
dius Gedonis», ob analogias iam recensitas. Di-
xit hoc utique instinctus a Deo; unde subdit: «Tradidit enim Dominus in manus eius Madian et omnia castra ejus». Ita Abulensis.

Vers. 15. 15. CUMQUE AUDISSET GEDEON MUNITIONEM (lingua-
cuius Madianiticam intelligebatur, sive quia illi vi-
cina erat Hebreæ, sive quod a Madianitis Judeam
jam per septuaginta occupantibus eam dideisset);
ADORAVIT — Deum, quod sibi hoc omen divinum
victorie prænuntium prebuerat.

Vers. 16. 16. DIVISITQUE TRECENTOS VIROS IN TRES PARTES (quasi in tres acies, ut tereti turmis Madianitas cingeretur), ET DEDIT TUBAS IN MANIBUS EORUM, LAGE-
NASQUE VACUAS, AC LAMPADAE IN MEDIO LAGENARUM. — Vox lampadæ, Hebreæ: מְלָאֵת lappadim, in genere significat luculentem flammam, in quaumque re vel materia illa sit. Chaldaeus verit, bega-
racc, id est, incensa vel ignita. Unde non est verisimile lampades has fuisse nostrates vulgares, que oleo ardent et aluntur; haec enim incluse la-
genis illi complosis fuisse extinctæ, sed, ut ait Arias, lignæ erant tress ex pinio, cupresso, cedarо aut simili oleaginosa et pingui arbore, qui ignem accipere, fovere, ac diutius servare posse-
rent vent. cunctaque excandulare augendumque potius quam extinguendum; præserum si insuper pice, cera, oleo, bitumine, etc., oblixi uncti-
que fuerint. Itaque omnia hic ad terrorem compara-
te percellerunt Madianitas, quia inopinata et nocturna scilicet multitudine trecentarum tuba-
rum clangentiam ad prælum; frager lagenarum,
quarum quisque suam communitonis lagena alli-

debat, indeque subito emicantes vicinæ circum-
quaque lampadum, id est, torrium sive titionum
flamme, hostem insequentes (1). Simili stra-
gemate Annibal a Q. Fabio Maximo ad Casilinum obcessus, eum elusit et evasit: nam du-
bus boum milibus ad cornua singulorum faces
accensas alligavit, itaque eos stimulando impulit
in montes a Romanis incessos, «ac metus ipse
releuans flammas ex capite, ait Livius, Deade 3,
lib. II, calorque jam ad vivum ad imaque cor-
tum adveniens, volut stimulatos furore agebat
boves, quo repente discursu hand securus quam
sylvis montibus accensis omnia circumvir-
gulta ardere, capitumque inquietatio excitans
flammam hominum passim discurrantium speci-
men precebat. Qui ad transitus saltus insiden-
dos locati erant: ubi in summis montibus ac
super se quodam igne conspicerent, circum-
ventos se esse rati præsidio excessere: qua in-
genis emicabat flamma velut tuftissimum iter pe-
nitentia, summa montium juga, tum in quodam
boves palantes a suis gregibus inciderunt: et
primo cum procu! cernerent, veluti flammas spi-
rantum miraculo attinctorunt, constiterunt, deinde ut
humana apparuit fraus, tum vere insidiis rati-
esse cum multo maximo strepitu concitant
se in fugam, levique armature hostium incur-
reto. »

Hie similia sunt que recenset Julius Frontius, El. 11.
lib. II De Strategem., cap. IV: «Hispani, inquit, contra Halmicarem boves vehiculis adjunctos in prima fronte constituerunt, vehiculaque teda et sebi et sulphuris plena signo pugna dato incen-
derunt, actis deinde in hostem bobus conser-
tam aciem perperunt.

«Phalisei et Tarquinenses, compluribus suo-
rum in habitu sacerdotum subornatis faces et an-
gues furiali habitu preferentibus, aciem Romanorum
turbaverunt. Idem Vienses et Fidenates fa-
cibus arreptis fecerunt.

«Atheas, rex Scytharum, cum adversus amplio-
rem Triballorum exercitum configeret, jussit a
femini et pueris omnime imbelli turba greges
moni ad boum ad postremam hostium aciem
admoveari, et erectas hastas preferre: famam de-
inde diffidit, tanquam auxilia sibi ad ulterioribus
Scythis advenientem, que asseveratione aver-
tit hostem. »

Idem, lib. III, cap. VIII: «Cyrus, ait, rex Per-
sarum, inclusu Sardibus Cresco, qua præruptus
mons nullum aditum præstatabat, ad monia ma-
los exequentes, altitudinem jugi subexit: qui-
bus simulacra hominum armata Persici habitus

imposuerat, noctuque eos monti admovit. Tu-
m: prima luce ex altera parte muros aggressus est;

ubi orto sole simulacra illa armatorum referen-
tia habitum refulerunt; oppidani captam urbem

(4) Haec lampades quædam faces erant bitumina unctæ
quarumque flamma lagena lignis tegulatur.

n tergo credentes, et ob hoc in fugam dilapsi, vic-
toriam hostios concesserunt. »

Idem, lib. II, cap. V: «Alexander Macedo, in-
quit, cum hostis in salto editore castra communis-
set, seduca parie copiarum, præcepit his quos
relinquebat, ut ex more ignes excitarent, speciemque
præbentes totius exercitus: ipse per avias re-
giones circumducta manu hostem superiore ag-
gressus loeo depulit. »

Allegorice, Procopius et S. Augustinus, serm.
108 De Temp.: Milites Gedoni, inquit, sunt dis-
cipuli Christi, qui miraculorum faces per se te-
larent et gestis tubam, quibus Madian, id est
gentilium et idolorum cultum prostravere.

Tropologie Rupertus: Lagenæ, ait, sunt fra-
gia et quasi testa martyrum corpora, quibus
per mortem fractis experientur coruscare miracula,
per quae in fugam acti sunt persecutores, et con-
versi ad Christum infideles. Sic fere et S. Ambro-
sius, lib. II In Spiritu Sancto, cap. XVI, ac fusa-
S. Gregorius, lib. XXX Moral. cap. XXXII, quem
audi: «Designatur in tubis clamor predicationum,
in lampadis claritas miraculorum, in lagenis
fragillitas corporum. Tales quisque secum dux nos-
ter ad predicationis prælum duxit, qui despcta
salute corporum hostes moriendo prosterneret,
erorumque gladios non armis, non gladiis, sed
patience superaret. Armati enim venerunt sub-
duce suo ad prælum martyres nostri; sed tubis,
sed lagenis, sed lampadibus. Qui sonuerunt tubis,
dum predicant; confregerunt lagenas, dum
solvenda in passione sua corpora hostilibus gla-
diis supponunt; respienduerunt lampadibus, dum
post solutionem corporum, miraculus coruscatur.
Moxque hostes in fugam conversi sunt; quia
dum mortuorum martyrum corpora miracula
coruscare consipiunt, luce veritatis fracti, quod
impugnaverunt, crediderunt. »

Tropologie, dicunt hic Prelatus subditos preire
exemplo, eoque illos magis docere, quam verbo.
Exempla enim fortiora sunt verbis, magisque per-
suadent. Pudet enim militem cessare, ubi impera-
torem labore et certare videt. Ia fecit Christus,
de quo Lucas, Act. cap. I, vers. 4: «Capit Jesus facio» primo «et» secundo «docere: » Disce, ait ipse, a me, quia misis sum et humiliis corde, » Matth. cap. XI, vers. 29. Unde S. Ephrem, epist.
ad Joan. Monachum: «Recte, inquit, agis, exem-
plum bonorum operum te ipsum præbens, et potissimum fratibus, qui tecum habitant, secun-
dum eum qui habet: A me videbitis, et sic facie-
tis. »

Moraliter igitur disce hic ducem militibus, pa-
trem filii, Superiorem inferioribus ad ardua pre-
cedere debere, primusque manum rei diffici
admoveare, si illam cito recteque confectam velet.
Ita fecit Cat., qui apud Lucanum, lib. IX, sui
exemplo milites ad omne discrimen impellit, di-
cens: »

Ingridar, primusque gradus in pulvere ponam.
Me calo æthereus feriat, milii plaus veneno
Occurrat serpens, fatigare pericula vestra
Prætutte mala: stolidi incommunis bilentem
Victricem, aut unicas nemorum equumque petentem
Estat aut equum peleatum præcedere turmas
Deficit, si quo fuerit discrimine notum
Dux aut miles eam, etc.

48. CONCLAMATE DOMINO ET GEDEONI, — scilicet
sit hoc prælum et Victoria. Unde vers. 20, dici-
tur eis conclamasse: «Gladis Domini et Ge-
nis, » scilicet hic est qui vos, o Madianite

bus tuba canunt? Qui de celestibus loquitur, qui
de spiritualibus dissertat, qui mysteria regni co-
lorum revelat, ille buccina concinit, ille de tuba
loquitur, qui de magnis et maximis loquitur, qui
scientiam Christi humanis auribus pandit. Sed cur
et cornæ dicuntur buccina? Quis et de sancto di-
citur. Cornu ejus exaltabitur in gloria. Unde et
uniuersusque buccina dicuntur cornæ, in eo quod
multiplicem scientiam Christi, et crucis eius, quæ
in cornu designatur, dissertat sacramenta. Cum ha-
ero buccina militantes, et cum hac pugnantes
vincimus alienigenas, et hostes in fugam ver-
tamus, etiam si fuerit multitudo eorum sicut locustæ.
Locustis enim comparata est demumon multi-
tudo, quibus neque in celo neque in terris est
sedes. Praecedat ergo et nos hoc bello operum
lux, scientie virtus, divini verbi predicatio. »

17. QUOD ME FACERE VIDENTIS, HOC FACITE, — Di-
vidit enim hæc sibi Serenus: «primo, me tuba
clangitote et vobis; secundo, me clama-
rente, Dominu et Gedoni, clamato et vobis; ter-
tio, me lagenam meam frangente, frangitote et
vobis vestras; quarto, me levâ lampadem
tenente, tenetote et vobis; quinto, me manu dextera
tubam lanente, eamque porro inflante, te-
netote similiter et inflato etiam vos; sexto, me
me in loco stante, stat et vos in vestro singuli-
lo. »

Tropologie, dicunt hic Prelatus subditos preire
exemplo, eoque illos magis docere, quam verbo.
Exempla enim fortiora sunt verbis, magisque per-
suadent. Pudet enim militem cessare, ubi impera-
torem labore et certare videt. Ia fecit Christus,
de quo Lucas, Act. cap. I, vers. 4: «Capit Jesus facio» primo «et» secundo «docere: » Disce, ait ipse, a me, quia misis sum et humiliis corde, » Matth. cap. XI, vers. 29. Unde S. Ephrem, epist.
ad Joan. Monachum: «Recte, inquit, agis, exem-
plum bonorum operum te ipsum præbens, et potissimum fratibus, qui tecum habitant, secun-
dum eum qui habet: A me videbitis, et sic facie-
tis. »

Moraliter igitur disce hic ducem militibus, pa-
trem filii, Superiorem inferioribus ad ardua pre-
cedere debere, primusque manum rei diffici
admoveare, si illam cito recteque confectam velet.
Ita fecit Cat., qui apud Lucanum, lib. IX, sui
exemplo milites ad omne discrimen impellit, di-
cens: »

Ingridar, primusque gradus in pulvere ponam.
Me calo æthereus feriat, milii plaus veneno
Occurrat serpens, fatigare pericula vestra
Prætutte mala: stolidi incommunis bilentem
Victricem, aut unicas nemorum equumque petentem
Estat aut equum peleatum præcedere turmas
Deficit, si quo fuerit discrimine notum
Dux aut miles eam, etc.

sequitur, credit et sternit. Unde Chaldeus, *gladius a facie Dentali procedit, et vistoria per Gedeonum manus est, quem vos, o Madianite, velut antagonista formidatis, ac per somnum de vobis triumphaturum dum cognovistis, q. d. Deus est, Deus inquit est, qui Madianitas ulciscitur, suum in eos gladium vibrat, ipsos medit dat; Gedeon vero haec in re illius minister est, ab illo ultorem accipit gladium, sive ipsum in hostes defigit manus.* Aadi S. Augustinum, *Quæst. XL*: « Hoc significat quod gladius id erat operatus, quod Domine placet et Gedeoni. »

Hinc Iandani Poloni et Hungari, qui instar Gedœni prælium adorantur incisato nomine Iesu, et Hispani nomine S. Jacobi, Ideoque sepe victoriam de hostibus reportant.

19. INCIPIENTIBUS VIGILIS NOCTIS MEDIE ET CUSTODIUS SUSCITATIS, COOPERANT BUCINIS CLANGERE. — Nox ipsa et tubarum clangor percellunt Madianitas, ut putarent maximum Israelitarum exercitum in se irruere, cui se posse resistere diffidenter. Unde in fugam versi se invicem protrivere et confovere. Hoc strategia initiantur callidi bellum duces; cum enim paucos habent milites, multas tubas infiri curant, ut ex hisostes suspicuntur maximas contra se venire copias, itaque de fuga cogitent. Sic fecit Pompeius contra Mithridatem agnaturum. Audit Bonum, lib. XXXVI: « Primum, it, tubicines omnes ex composito simul bellum cecinerunt, tum milites et reliqui omnis turba concilaruntur: et illi quidem hastas aut pilæ ad scuta concutientib; isti (catones et lixæ) lapides eliam ad æren vasæ. » Simile fecit Fredegundus, regina Francie, pro Clofhario filio suo pugnans, nam jussa Landericæ duci, milites ejus singuli præcincti arborum rami sepi, et tintinnabula pulsantes intempsa nocte hostes perterreficerunt, et in fugam compulerunt, ut narrat Aimoinus, lib. III, cap. LXXXI.

ET COMPLODERE INTER SE LAGENAS, — ut partim tragore injus complosionis, partim coruscatione tot tedium sive ethionum inde emicantum et effulgarunt, Madianite consternerentur. Simili stratagemate Octavianus Cesarem, postea Augustum, Salonas obidentem fagarum Salomonam, ut narrat Dio, lib. XII: « Mulieres, ait, dimissis capillis, vestili nigro induitæ, acceptis facibus, deinde quam maxime terribili habitu composite media nocte ad castra oppugnantium accesserunt: metuque examinatis excubitoribus (quippe demum speciem illis exhibebant) omnibus simul locis castorum ignem incenderunt, eas subsecuti viri multos eo tumultu excitatos, multos eliam dormientes occiderunt: ita et castra et stationem navi, quam Octavius tenebat, confestim occupare. »

Tropologicæ, auctor homil. *De Virg.*, apud S. Bernardum: « Exierunt, ait, eum lampadibus lumbos habentes praescintos, et lucernas in manibus ardentes, ut et castitatis cingulum astringerent, præ pavore, præ somni impotentiæ, præ

in corpore, et ad utilitatem proximi et gloriam patriæ lux exempli claret in operatione. Sic Gedeon in lagunculis lampades occultans, sed in hora certaminis fractis vasculis demonstrans, repentina luce hostes terruit et vertit in fugam; terrentur enim principes tenebrarum visa luce horum operum, quia stare ante lucem tenebra non possunt. » Et Isaías Abbas, *Orat.* 47: « Qui corporis, ait, timet infirmatatem, ad id quod secundum naturam est non perveniet; qui supplex ad Deum configit, in eo quietem inveniet: ni Gedeon hydras confringisset, non aspergit lampadum splendore. Idem homo, nisi corpus contempserit, divinitatis lumen non intuebitur. Etenim Jahel uxor Abier Cinæ, nisi tulisset clavum tabernaculæ, Sisare superbius non oppresisset. Si mens igitur se confirmaverit, devererilque charitate sequi, omnia carnis vita superaberit. »

20. TENERUNT SINISTRA MANIBUS LAMPADES, ET DEXTRI SONANTIB TUBAS, — ut firmos tenerent, ideoque majori vi sonique eas inflarent; major enim vis est in dextera. Mysticæ significationem et causam dat S. Gregorius lib. XXX *Moral.* cap. xxxiv: « Pro dextero, inquit, habere dicunt quid pro magno pensamus; pro sinistro vero quod pro nobile dicimus. Bene ergo illic scriptum est, quod in dextera tuba, lagena autem in sinistra tenuerunt; quia Christi martyres pro magno habent predicationis gratiam, corporum vero utilitatem pro minimo. Quisquis enim plus facit utilitatem corporis, quam gratiam predicationis, in sinistra tuba atque in dextera lagena tenet. Si enim priori loco gratia predicationis attenditur, et posteriori utilitas corporis, certum est quia in dextris tuba, et in sinistris lagena tenebantur. »

21. STANTES SINGULI IN LOCO SUO PER CIRCUITUM CASTORUM HOSTIUM. — « Stantes, » ut scilicet standing fingerent se transitum dare copiis suis maximis Madianitas invadentibus, quasi quelibet tuba, et quilibet tabicen suum duxisset armatum cohortem; quelibet enim turba equum sum habet tubicinem: erat nox cum nihil videatur, ideoque multa quæ non sunt, videri videntur, presertim pavidis et consternatis.

OMNIA ITAQÆ CASTRA TURBATA SENT, — non tam ob liuguam diversitatem, ut vult Josephus, quam quod in castris suis putarent esse Israelitas, sequi minuto non agnoscerent, et divina quadam concitate ab rabie per obvios omnes grassarentur. Sic tropologicæ hereticæ, qui sunt nostri Madianite, contra se invicem gladiantur, sesquæ confluunt. Verso S. Hieronymum in *Ezech.*: « Hereticorum compugnatio, inquit, nostra victoria est. » Et S. Hilarius, lib. VII *De Trinitate*: « Bellum hereticorum, ait, pax est Ecclesia. »

22. INIMICUS DOMINUS GLADIUS IN OMNIBUS CASTRIS, ET MUTUA SE CEDE TRUNCARANT: — nimis immisit Deus in Madianitas terrorem et oscitatem, et putantes Hebrewos in mediis castris stragem edere, præ pavore, præ somni impotentiæ, præ

merore et ira quisque sibi vicinum hostem esse existimans gladio ferire, qui fugiebant sequentes se pariter fugientes, crederent esse Israëlitæ hostes insecurioresque suos; quare dum eos putant ferire et cedere, occiderunt se mutuo, eo quod Israelites continuo clangore tubarum et fuligine lampadarum, sive titonium ardentinum eos insequerentur. Ille merui fides et spes excelsa Gedeonis, qua Deo obediens cum trecentis milibus, qui Iudicis armis lagenarum et lampadarum armabantur, animose invasit innumerous Madianitas armatissimos, ideoque eos prostravit, et ut ait S. dominus Apollinaris in *Panegyr.*:

Solo venit vitoria cantu.

Simili modo perculit et percussit Deus hostes Josaphat regis Israel, II *Paral.* xx. Ex Gentilibus Gedeonem imitatus est Leonidas, qui cum trecentis

Lacedemoniis animose ad Thermopylas objectis se Xerxi ejusque copiis innumeris, easque cecidit et fugavit, qui proinde ab omnibus historiis celebratur.

In his omnibus Gedeon fuit typus Christi, ut per sedecim analogias ostendi *Isaia* cap. ix, 4, ad illa predicta de Christo: « Scutrum exercitus eius superasti sicut in die Madian. »

Denique exercitus Madian erat ut minimum 133 millium, e quibus hic cesa sunt 120 millia, reliqua 15 milia fugientibus persecutus Gedeon cecidit trans Jordanem, ut audiens cap. seq., vers. 10. Atque hec omnia perfectum cum trecentis duxit militibus; sed per stratagema Deo pro eo pugnante et hostes percellente. Vere Judas Machabeus alter Gedeon: « Non in multitudine exercitus, ait, vitoria belli, sed de celo fortitudo est, » I *Machab.* III, 19.

CAPUT OCTAVUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Gideon Ephraimitas jurgantes, quod ad bellum vocati non essent, leni responso placat. Secundo, vers. 10, evit religios Madian. Inde, vers. 15, cives Socoth et Phanel, eo quod superbe panes sibi negassent, onerari. Tertio, vers. 21, principes Madian trucidat. Quarto, vers. 22, regnum sibi ab Hebreis obtulit regnare. Quinto, vers. 27, ex manibus hostium fabricat Ephod, quod ejus posteris fuit in ruinam idolatriæ et exsidi. Denique, vers. 30, ejus filii mors, et sepulture locus recensetur, ac eo mortuo relapsus Hebreorum ad cultum Baal.

1. Dixeruntque ad eum viri Ephraim: Quid est hoc quod facere voluisti, ut nos non vocares, cum ad pugnam pergeres contra Madian? jurgantes fortiter, et prope vim inferentes. 2. Quibus ille respondit: Quid enim tale facere potui, quale vos fecistis? nonne melior est racemus Ephraim vindicemus Abiezer? 3. In manu vestras Dominus tradidit principes Madian, Oreb et Zeb: quid tale facere potui, quale vos fecistis? quod cum locutus esset, requievit spiritus eorum, qui tuncabant contra eum. 4. Cumque venisset Gedeon ad Jordanem, transiit eum cum trecentis viris qui secum erant: et præ lassitudine, fugientes persecuti non poterant. 5. Dixitque ad viros Socoth: Date, obsecro, panes populo qui mecum est, quia valde desiderent, ut possumus persecuti Zebee et Salmana reges Madian. 6. Responderunt principes Socoth: Foscaris palma manuum Zebee et Salmana in manu tua sunt, et idcirco postulas ut demos exercitui tuo panes. 7. Quibus ille ait: Cum ergo tradidit Dominus Zebee et Salmana in manus meas, conteram carnes vestras cum spinis tribulisque deserti. 8. Et inde concendeant, venit in Phanel; locutusque est ad viros loci illius similia. Cui et illi responderunt, sicut responderant viri Socoth. 9. Dixit itaque et eis: Cum reversus fueris in pace, destruam turram hanc. 10. Zebee autem et Salmana requiescebant cum omni exercitu suo. Quindecim enim milia viri remanserant ex omnibus turmis Orientalium populorum, cisis centum viginti millibus bellatorum educentium gladium. 11. Ascendensque Gedeon per viam eorum qui in tabernaculis morabantur, ad Orientalem partem Nobæ et Jeghab, percussit castra hostium, qui securi erant, et nihil aduersi suspicabantur. 12. Fugeruntque Zebee et Salmana, quos persequens Gedeon comprehendit, turbato omni exercitu serum. 13. Revertentesque de bello ante solis ortum, 14. apprehendit puerum de viris Socoth: